

Az ügyelő az első próbától a darabtemetésig végigkíséri az előadásokat

Megkönnyezte Mimit

A színházban az ügyelő felel az előadások zökkenőmentes lebonyolításáért. Az első próbától az a darabtemetésig végigkíséri a produkciókat. Pánikhelyzetben is hideg fejjel kell döntenie, mert sok múlik az ő lélekjelenlétén. Tolnai Mária 31 éve a Szegedi Nemzeti Színház tagja, ha újra kezdené, akkor is ügyelő lenne.

– Az ügyelő dolga az előadások levezetése. Irányítja a függőnyt, a szereplőket hívja, és beküldi őket a színpadra. Kezelnie kell a különböző berendezésekkel felszerelt pultot is. Roppant mozgalmas munka – állítja Tolnai Mária, aki harmincegy éve tagja a szegedi színháznak. Rendezőszisztensként kezdte, de akkoriban még sokkal egyszerűbb volt az a munka, szinte csak jegyzetelni kellett, ezért később inkább váltott. Előbb a Kisszínházban, a prózai tagozatnál ügyelt, majd Pál Tamás hívására átkerült az operához. Megtetszett neki a feladatkörrel járó mozgalmasság: az ügyelő az első próbától az utolsó előadásig végigkíséri a produkciókat. Rengeteg izgalmas helyzet adódik, amit kezelnie kell.

– A bolygó hollandi egyik előadásán történt: a baloldali díszítő, akinek szét kellett volna a falakat húznia, nem tette meg, és a hajó nekiment a falnak. Azonnal szétört a díszlet. Össze kellett húznom a függőnyt, gyorsan kijavítottuk a hibát, utána folytatott az előadást – meséli Tolnai Mária, aki a szabadtéri is „törzsgárdatagnak” számít. – Az egyik rendező függőnyt talált ki a Bánk bánhoz, nem számolt azazal, hogy a Dóm téren szél is fújhat. A függőny persze teljesen beteretítette a zenekart, alig tudtuk megtartani az előadást. Ahhoz, hogy az ember ennyi pénzért csinálja ezt a munkát, iszonyúan kell szeretnie a színházat. Kötetlen munkaidőben naponta

Tolnai Mária az ügyelői pultnál

Fotó: Hollósi Zsolt

tizen-órát kell dolgozunk, rá kell hangolódunk a legkülönbözőbb idegállapotú rendezőkre. Ehhez nagy alázat kell a pálya iránt. Például Vajda Júlia és Szonda Éva soha nem felejtik el megköszönni a segítséget. Egy jó szó vagy egy simogatás is elég ahhoz, hogy az ember érezze: elismerik a munkáját.

Az ügyelő számára a statiszták közreműködésével megoldott tömegjelenetek levezénylése a legnehezebb feladat, mert ők többnyire nem szoktak hozzá a fejelemzett, üzemszerű működéshez. A premieren az ügyelő éppúgy drukkol az előadás előtt, mint a színészek, de ahogy felengeti a függőnyt, mindez varázsütésre megszűnik, csak a darabra figyel.

– Nem befolyásolhatja a munkámat, hogy szeretem-e vagy sem az adott produkciót. Most a

Pillangókisasszonyt próbáljuk, ami különösen szép előadás.

”Éppúgy drukkolok a premier előtt, mint a színészek

Tolnai Mária ügyelő

A legkedvesebb darabom egy másik Puccini-opera: a Bohémélet. Mindig a hatása alá kerülök, és Mimi halálakor potyognak a könnyeim – vallja be Mária, akit kollégái csak Bubunak becéznek. – Szegény a színházunk, az ügyelőpultunk is lehetne korszerűbb, könnyebben működtethető. Ami hiányzik a technikából, azt megoldjuk emberi erővel. Ha beugró

akad, vagy kevés idő volt a felkészülésre, akkor pánikhelyzet is könnyebben előfordulhat a színpadon. Ilyenkor az ügyelőnek kell döntenie. A rendszerváltás előtt az is előfordult, hogy egy Calderon-darab premierjén le kellett engednem a vasfüggőnyt, mert az egyik protokollvendégünk fotelben felejtett csikkjétől kigyulladt az igazgatói iroda. A tűzoltóknak kellett beavatkoznuk, elmaradt a bemutató. Ha baj van, az ügyelőnek pillanatok alatt kell döntenie. Fél héttől én vagyok a felelős a színpadi történésekért. Ha újra kellene választanom, újra csak ügyelő lennék. Annak idején nem sikerült bejutnom a főiskolára, talán jobb is, mert ez a munka sokkal izgalmasabb. Óriási emberismeretet ad: a közönség előtt nem mindenki viselkedik úgy, mint az életben.

HOLLÓSI ZSOLT

Vajda Júlia Cso-cso-szán szerepében jubilál

Éljen a szerelem – októberben

Összességében sikeresnek értékelte a nyári fesztivált Székelyi József, a Szegedi Nemzeti Színház és Szabadtéri Játékok főigazgatója a teátrum csupa szerelem körül forgó októberi bemutatásairól is szóló tegnapi sajtótájékoztatóján.

A Dóm téri előadásokon nem sikerült elérni az idei nyárra tervezett 60 ezres látogatószámot, hiszen félszázezer fizető nézője volt csak a jubileumi programsorozatnak, Székelyi József szerint összességében mégis sikeres évadot zárt a Szegedi Szabadtéri Játékok. Az intézmény belépőjegyekből és szponzori támogatásokból származó saját bevétele minden eddigi rekordot megdöntött: megközelítette a 190 millió forintot. A produkciók egyenletlenek voltak – ismerte el a színidirektor, aki a saját előadásokat tartotta az elvárásoknak megfelelően. Ezek – a Nabucco és az Új világ – a következő nyáron is visszatérnek a Dóm térre.

A Szegedi Nemzeti Színház új évadja csütörtökön este az egyetemisták tavasszal bemutatott István, a király előadás-sorozatával indul. A zenei világnapon, október 1-jén újítják fel Kerényi Miklós Gábor Japánt is megjárta Pillangókisasszony-rendezését, amelynek címszerepét a 25 éves színházi tagságának jubileumát ünneplő Vajda Júlia alakítja. Dér Krisztina is bemutatkozik majd a szerepben, az operát Koczka Ferenc és később Pál Tamás dirigálja. Gregor József betegsége miatt halasztották el a Hegedűs

a háztetön bemutatóját, helyettesítve el a idei nyárra tervezett 60 ezres látogatószámot, hiszen félszázezer fizető nézője volt csak a jubileumi programsorozatnak, Székelyi József szerint összességében mégis sikeres évadot zárt a Szegedi Szabadtéri Játékok. Az intézmény belépőjegyekből és szponzori támogatásokból származó saját bevétele minden eddigi rekordot megdöntött: megközelítette a 190 millió forintot. A produkciók egyenletlenek voltak – ismerte el a színidirektor, aki a saját előadásokat tartotta az elvárásoknak megfelelően. Ezek – a Nabucco és az Új világ – a következő nyáron is visszatérnek a Dóm térre. A végzet hatalma című Verdi-operát Molnár László vezénytelével. A hónap végétől kerül műsorra a nyáron már fergeteges sikerrel játszott Anconai szerelmesek. A Kopogós rómi a budapesti vendégjáték után október 8-ától látható a Korzóban. Az egyetem őszi kulturális fesztiváljának részeként október 22-én az operapremier előtt nyílik a nagyszínházban a négyszeres Dömötör-díjas szegedi jelmeztervező, a Papp Janó jelmezkiállítása.

H. ZS.

SZÉKELYI: IDEGILEG ZOKNI LETTEM

Székelyi József kétféle című szombati cikkünkre reagálva a színidirektor tegnapi tájékoztatóján úgy fogalmazott: „Idegileg zokni lettem!” Székelyi József méltatlannak tartja, hogy miközben becsületes munkát végez, a sajtó a zsebeiben turkál. Részletes személyes „vagyonleltárt” rögtönözve emlékeztetett rá: elődjével szemben nem vesz igénybe sem sofört, sem hivatali autót, nincsenek különböző jogcímenen olyan milliós többletkövetelése, amelyek megroppantanák a színház nehezen kiigénylőzöttá tett gazdálkodását. A Kopogós rómit például a széplaki nyaralójából elszállítottat bútorokkal állította színpadra, de nem vett fel díszlettervezésért honoráriumot, és a rendezői gázsija is egyharmada volt a szokásosnak. A sajtó figyelmébe ajánlotta: igazgatóként nem ő a színházi fizetési lista vezetője, ugyanakkor számos produkció létrehozásában ellenérték nélkül vállalt feladatot. Ha a közgyűlés a teljesítményét hat havi fizetésének megfelelő bruttó 1,95 millió forint jutalommal ismeri el, akkor azt hálásan megköszöni.

Csodáknak csodája – Máriaradnáról

Szentképek a szentesi múzeumban

Az Aradhoz közeli búcsújáró helyen, Máriaradnán máig él a szokás, hogy fogadalmi képekkel zárandokolnak oda messi földről is a hívők. A naiv festményekből nyílt tárlat Csodáknak csodája címmel a szentesi múzeumban.

Felbecsülhetetlen eszmei értékük van azoknak a fogadalmi képeknek, amelyekből a szentesi Koszta József Múzeumban rendeztek kiállítást. A békéscsabai néprajzkutatónak, Gulyásné Kiss Bernadettnek köszönhető Szűz Mária szellemiségének a megidézése, amelyet az Aradhoz közeli kegyhelyen, Máriaradnán végzett kutatásaira alapozott. A mi vidékünk-

ról is bizonyára sokan elzarándokoltak e búcsújáró helyre, ahol Jézus Krisztus édesanyja oltalmát keresték. Az első csoda még a 16. század végén történt, amikor a törökök felgyújtották az ottani templomot. Az Isten háza ugyan leégett, de az oltárkép megmaradt.

Később is sok bajtól szabadította meg a Szűzanya a hívő embereket, akik hálájuk jeleként vitték el naiv festményeiket a máriaradnai kolostorba. Többnyire asszonyok készítették ezeket a képeket, amelyekre szöveget is írtak. Egyikük azért mondott köszönetet, mert Szűz Mária mindig megsegítette őt, míg másvalaki azt kéri: szabaduljon ki a férjura az ital rabságából. A néprajzkutató olyan

eset is hallott, hogy egy várandós anyukának megmondták az orvosok, hogy vak gyermeket hoz majd a világra. A kismama nem nyugodott bele, és imádkozott a máriaradnai kegyhelyen. Nem maradt el a csoda: olyan szemé lett az újszülöttnek, mint a sasé.

Máriaradnán egyébként máig él a szokás, miszerint a legkülönbözőbb nemzetek lányai és fiai zárandokolnak el a szent helyre. S elviszik a fogadalmi képeiket arra a településre, ahol sok nemzetiség él egymással békességben. A Csodáknak csodája című kiállítást november 7-éig tekinthetik meg az érdeklődők a szentesi múzeumban.

B. I.

Dávid és Kinga a világtérképet böngészik

Fotó: Karnok Csaba

Toledo-i testvérvárosi utazás pályázattal

Középiskolások a kultúra követői

Szeged és Toledo között tizenégy éve működik a testvérvárosi kapcsolat, legutóbb nyáron utazhatott két szegedi középiskolás diák az óceán túlra. Szakítva a hagyományokkal, nekik már nyílt pályázaton kellett kivívniuk az utazás jogát. Ha gazdasági erőben vagy nyitottságban nem is, műveltségben még verjük amerikát.

Tizenégy éve működik Szeged és Toledo között testvérvárosi kapcsolat, melynek keretében eddig számos alkalommal látogattak el egymáshoz a városok képviselői. A korábbi évektől eltérően, idén Magyarország gazdasági helyzetéről kellett angol nyelven pályázatot benyújtaniuk azoknak a szegedi középiskolásoknak, akik a nemzetközi

program keretében nyáron három hetet szerettek volna Toledo-ban tölteni. A pályázatok szakmai felügyeletét a Junior Achievement Magyarország szegedi képviselői látták el.

– Nagyon örülök, hogy az idén nyilvános pályázaton kellett a fiataloknak bizonyítaniuk, így minden bizonnyal színvonalasan képviselik majd Magyarországot az óceán túl – fogalmazott megkeresésünkre még az utazás előtt Balint Erzsébet, Toledo képviselőjében a projekt vezetője, aki munkatársaival együtt a kezdetektől fogva munkálkodik a két város kapcsolatainak építésén. A mostani programban hazánk mellett még Japánból, Koreából, Lengyelországból és Németországból is képviseltették magukat.

A szegedi pályázaton a tizenhat éves Polestyuk Dávid és a tizenhét éves Fodor Kinga érte el a legjobb eredményt – és utazhatott Toledo-ba. Az előző a Tömörkény István gimnázium, az utóbbi pedig a Radnóti Miklós gimnázium tanulója. Mindketten kipihenten és sugárzó arccal mesélték élményeikről és arról, hogyan is működik a testvérvárosi kapcsolat a gyakorlatban.

Igazi kamaszok: amellyel, hogy a toledói egyetemen hallott előadásokra is szívesen emlékeznek, leginkább maga az amerikai élet fogta meg őket. Helyi családknál lakhattak, és úgy tapasztalták, hogy Európához képest ott az emberek nyitottabbak, könnyebben építenek kapcsolatokat, a sportos életforma pedig a mindennapjaik része. Művelt-

ségben és tájékozottságban azonban nem tudják felvenni a versenyt az öreg kontinenssel – mondták elégtételleként a szegedi gimnazisták. Mint mesélték, míg az amerikai diákok komolyan érdeklődtek hazánk kultúrája iránt, addig megdöbbentő módon a felnőttek szájából olyan kérdések is elhangzottak Magyarországról, hogy van-e ott ivóvíz és elektromos áram a lakásokban.

Dávid és Kinga a kapcsolatépítésben is jeleskedett, hiszen fejtenként húsz-harminc levelezőpartnert sikerült megszerezniük a világ különböző tájairól. Büszkén mesélték: a határokat és óceánokat átváló barátság az egyik legnagyobb tőke – még a gazdaságban is.

L. G.